

Paljon apua ja tukea tarvitsevien ihmisten päivätoimintaa voi kehittää

Kehitysvamma-alan yhteistyöpäivä Kainuun ja
Pohjois-Pohjanmaan alueella

24.11.2020

Osallisuus

Ihminen jonka puolesta tehdään saa tukea ollakseen tekijä, joka toimii itse.

Vammaisten ihmisten eristämisestä...

...vammaisten ihmisten sijoittamisen kautta...

...vammaisten ihmisten mukana oloon.

Inkluusio

ei mielipideasia

OSALLISUUS

vaikuttamista

valinnanvara

omat
päätökset

yksilöllisyys

TUKI

kansalainen

toimijuus

yhdelle yhtä,
toiselle toista

SAMOIHIN YHTEISÖIHIN
MUIDEN SAMASTA ASIASTA
KIINNOSTUNEIDEN KANSSA

Itsemääräämisoikeuden
toteutumista

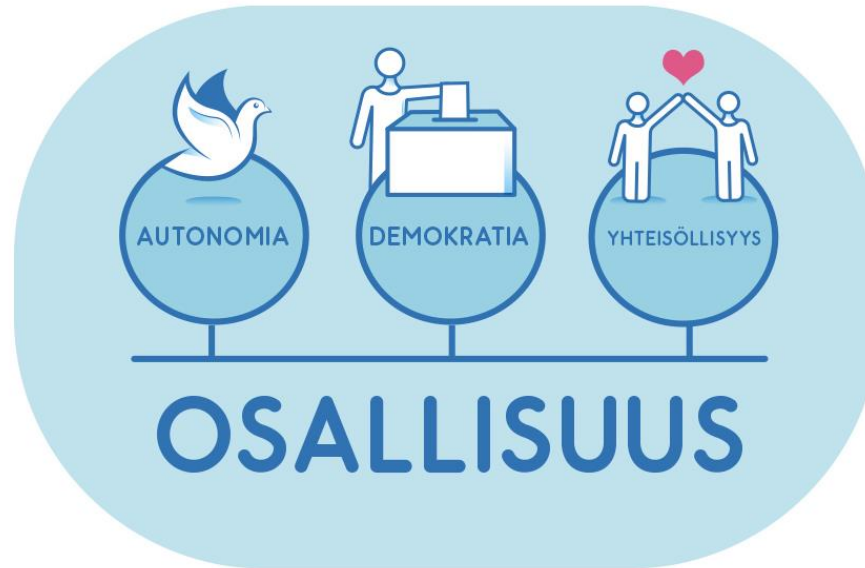
Ihminen on toimija

kun hän:

- saa tietoa.
- tietää useista toimintavaihtoehdoista ja niiden hyvistä ja huonoista puolista.
- valitsee toimintavaihtoehdoista itselleen sopivimman.
- päättää itse toimintaan ryhtymisestä.
- tekee tekoja itse.
- toimii mahdollisimman itsenäisesti ja omatoimisesti.
- saa toiminnallaan aikaiseksi jotain, joka jäisi tapahtumatta ilman tekoa.
- saa tarvitessaan tukea toimijuutensa toteuttamiseen.

Osallisuuden toteutuminen edellyttää toimijuutta.

1. Osallisuus (ja toimijuus) omaan elämään
2. osallisuus (ja toimijuus) vaikuttamisprosesseihin palveluissa, lähipiirissä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa ja
3. paikallinen osallisuus (ja toimijuus), jossa pystyy liittymään erilaisiin hyvinvoinnin lähteisiin sekä elämän merkityksellisyyttä ja arvokkuutta lisääviin vuorovaikutussuhteisiin ja joissa pystyy vaikuttamaan resurssien jakamiseen.

(Isola ym. THL. Työpaperi 33/2017)

Tuen ja valmennuksen keskus

www.tuettupaatoksenteko.fi

Lähikehityksen vyöhyke

Lev Vygotskin mukaan ihmisen kyvyillä ja osaamisella on kaksi tasoa

1. Mitä hän osaa itsenäisesti ja

2. mitä hän hallitsee osaavamman kumppanin tuella ja mitä hän mahdollisesti kykenee seuraavaksi oppimaan.

Osallisuutta ja työllistymistä edistävän toiminnan laatukriteerit

Kehitysvamma-alan asumisen neuvottelukunnan, työn ja päivätoiminnan valiokunta

1. Tuki valintojen ja suunnitelmien tekemiseen
2. Tuki muutoksiin ja siirtymävaiheisiin
3. Tuki lähiyhteisöihin liittymiseen
4. Tuki opintoihin pääsemiseen
5. Tuki mahdollisimman suuren itsenäisyyden saavuttamiseen
6. Tuki terveyteen ja hyvinvointiin
7. Tuki ammatillisiin opintoihin ja työhön pääsemiseen
8. Tuki itseilmaisuun ja luovuuteen
9. Tuki merkityksellisissä sosiaalisissa rooleissa toimimiseen
10. Tuki palvelujen sisältöihin ja toimintatapoihin vaikuttamiseen

Osallisuutta tukeva toiminta

Työ- ja päivätoimintakeskus kehittyä

- monenlaisten ihmisten kohtaamispaikaksi.
- paikaksi, josta saa tukea omiin pulmiin.
- paikaksi, joka tarjoaa monipuolista toimintaa.
- paikaksi, joka tarjoaa tukea kansalaistoimintaan osallistumisessa.
- paikaksi, joka tarjoaa tukea palkkatyöllistymiseen.
- paikaksi, joka tarjoaa tukea opiskelumahdollisuuksiin.
- paikaksi, joka on auki myös iltaisin.

Osallisuutta tukeva toiminta

Työ- ja päivätoimintakeskus tarjoaa

Esimerkiksi:

- ensiapukursseja
- uimaopetusta
- lukutaidon opetusta
- omissa asioissa asiointia
- matkoista suoriutumisen opettelu
- sanomalehtien lukua
- arjen huolista puhumista
- vaikuttamisryhmiä
- kokkikursseja
- harrastuskokeiluja
- terveystieteitä
- työnteon harjoittelun mahdollisuuksia
- vapaaehtoistoimintaan osallistumisen tukea

Liikettä päivääni, tukea omaan valintoihin

- Suunnittelemme ja toteutamme yhdessä toimintapäivän, jonka sisältö muodostuu demokraattisesti suunnitellen. Jokaisella osallistujalla on mahdollisuus olla mukana toimintapäivän ideoijana ja toteuttajana.
- Yhteistoiminnassa asioita tehdään yhdessä yhteisen kiinnostuksen pohjalta, ei pelkästään ohjaajan ja asiakkaan rooleissa.
- Yhteistoiminnan lisäksi muiden samoja asioista tekevien ihmisten joukkoon meneminen liittyy ihmiset muihin lähiyhteisöihin ja vie kohti osallisuutta ja kansalaisena toimimista.
 - Karaokelaulariina karaokeiltaan – ei vammaisena karaokeiltaan.

Kiinnitämme erityistä huomiota

- Rooleihin
- Kaikkien mukana oloon
 - Yhteistoiminnallisuus ja demokraattisuus
- Toimintavaihtoehtoihin
 - mahdollisuus uusiin kokemuksiin
 - Valintojen tekeminen
 - Yhteiset päätökset
- Kommunikaatioon ja vuorovaikutukseen
 - vaihtoehtoiset kommunikaatiomenetelmät
- Tuen tarjoamiseen
 - osallisuuden tuki
- Ajan käyttöön

Liikettä päivääni, tukea omaan valintoihin

”YHTEINEN PROJEKTI”

- Alkuyhteydenpito
- Ennakkotehtävä
 - Unelmakarttojen teko
- Osallisuuskoulutus 1. päivä
 - Osallisuus alustus (ohjaajat)
 - Unelmakarttojen esittely ja yhteenveto
 - Toimintapäivän alustava suunnittelu
- Suunnittelupäivä 2. päivä
 - Toimintavälineiden esittely
 - Toimintapäivän suunnittelu
- Toimintapäivä 3. päivä
- Reflektiopäivä 4. päivä

Toimintaa suunniteltaessa ja toteutettaessa tulee osallisuuden toteutumiseksi kysyä.

Onko toiminnassa tilaa?

- ajatella
- tehdä valintoja
- ratkoa ongelmia /ristiriitoja
- käyttää /harjoitella sosiaalisia taitoja
- mahdollisuus oivaltaa
- tulla kuulluksi
- vaikuttaa itseään koskeviin asioihin
- vaikuttaa yhteisiin asioihin

(Elina Kataja, Opetushallitus 2018)

Kiitos!

Pia Mölsä

Kehitysvammaisten Tukiliitto

pia.molsa@tukiliitto.fi

Osallisuus –myytti murrettu video

- <https://www.youtube.com/watch?v=iG6x9Qb8ZKw>